

Gezond weer op

Op 21 december 2012 eindigt de zogenaamde Maya-kalender en nogal wat mensen zijn ervan

overtuigd dat op dat moment de wereld vergaat. Pessimistische liederen voorzien overigens een eerder einde, namelijk op het moment dat Zwitserse wetenschappers een gigantische deeltjesversneller starten. Dat had vorig jaar al moeten gebeuren, maar domme pech stelde het experiment uit tot voorjaar 2009. Eigenlijk vertoeven we in blessuretijd.

U zult ongetwijfeld uw schouders ophalen als u dit leest. Maar volgens onderzoekshoogleraar Harald Welzer realiseren we ons zelden de impact van grote historische gebeurtenissen op het moment dat ze plaatsvinden. Het dagelijks leven gaat immers nog gewoon door en schept een illusie van rust. "Duitsland heeft Rusland de oorlog verklaard. 's Middags zwemles", schreef Franz Kafka in zijn dagboek. We stemmen ons gedrag af op wat we in onze eigen omgeving zien. Welzer beschrijft hoe vlak voor het faillissement van Lehman Brothers de topman van de Deutsche Bank liet weten dat het ergste achter de rug was en terwijl de economie op instorten staat koopt Nederland voor een recordbedrag aan kerstversiering en erotica. Vanavond einde van de wereld, morgen gezond weer op. Dat verandert pas als we de problemen aan den lijve ondervinden. De huizenprijzen kelderen, het spaargeld is verdwenen. De ontkenning maakt plaats voor woede en depressie, pessimisme krijgt de overhand: het komt nooit meer goed. Op zo'n moment is het heilzaam om van Wouter van Dieren en Arnold Heertje te horen dat eind 2009 alles weer goed kan zijn. Ze ontkennen de crisis niet, maar relativeren hem wel: slechts negenhonderdduizend wintersporters in plaats van de verwachte 1,1 miljoen en een teruggang van de economie tot het inkomensniveau van 2007 (toen heel Europa in diepe armoede was verzonden, zo voegen ze sarcastisch toe). Volgens Van Dieren en Heertje is een duurzame, echte economie dichterbij dan ooit. "Nieuwe productieprocessen, nieuwe producten en diensten en bovenal nieuwe instituties, die de coördinatie van de private sector op een intelligente manier gestalte geven". Daarvoor is echter wel een initiatief nodig à la commissie Wagner, de commissie die in de jaren tachtig de basis legde voor drastische hervormingen en economisch herstel, nu bijvoorbeeld onder leiding van Jeroen van der Veer of Herman Wijffels. Wat heeft dit alles met accountants te maken? Heel veel. Want ook wij kunnen niet blijven doen alsof de wereld gewoon doorgaat. Een getrouw beeld van een opgeblazen werkelijkheid voegt weinig toe als we niet waarschuwen voor explosiegevaar. We zullen onze signalerende functie actiever moeten laten blijken.

Ook het risicomanagement mag op de schop. Een recent KPMG-rapport met de veelzeggende titel *Never again?* constateerde een gebrek aan discipline ten aanzien van risicobeheersing bij banken en, erger nog, een tekort aan *commitment* om de noodzakelijke veranderingen te realiseren. Ongelukken zijn nooit geheel te vermijden, maar het minste wat we kunnen doen is de kans erop zo klein mogelijk te maken. Het NIVRA zal haar maatschappelijk debat het komend jaar daarom voortzetten en daarbij de nodige aandacht besteden aan de noodzakelijke veranderingen in de wereld na de crisis. Risicobeheersing en de kwaliteit van de verantwoording, zowel financieel als niet-financieel, zullen prominent op de agenda staan. Want ook het accountantsberoep zal haar bijdrage moeten leveren aan een wereld die naar ik hoop niet zal vergaan, maar er toch anders en beter uit zal moeten zien.

GERT SMIT
algemeen directeur